

Vandersell
Guido Kangur

LOODUSE –

SOBER

PORIKUU/KOOLJAKUU
(OKTOOBER/NOVEMBER)
5/2015

SEENELE KASVÕI
KEVADENI VÄLJA!

9

LIIKI, MIDA
TALVEKUUDEL
KORJATA

**SAKI ÜMARLAUD -
MIS SAAB METSSEAST
JAHIHOOAJAL**

Kult või emis?

Kaardihuvilisele:

Eesti ja Läti
ühise kõrgustiku
Haanja-Alüksne
kaart

**Polaarpäeval
Lapimaal
telkimas**

9 771736 453002

ISSN 1736-4531
ISSN 2228-4524

3.90 €

LOODUSE – SOBER

nr 5/2015

Toimetus:

Peatoimetaja
Helen Arusoo
tel 610 4107
helen@loodusesober.ee

Toimetaja
Mats Kangur
mats@loodusesober.ee

Toimetaja
Juhani Püttsepp
juhani@emu.ee

Keeletoimetaja
Signe Siim
signe@loodusajakiri.ee

Toimetaja
Toomas Jüriado
tel 742 1186
toomas.juriado@el.loodus.ee

Kujundus
Jaanus Koov

Infograafikud
Kaarel Tamre
Alari Paluots

Reklaam
Elo Algma
tel 610 4106
reklaam@loodusajakiri.ee

Tellimine
Kristi Mõis
tel 610 4105
loodusajakiri@loodusajakiri.ee

Vastutav väljaandja
Triinu Raigna
triinu@loodusajakiri.ee

Väljaandja
MTÜ Loodusajakiri
Endla 3, 10122 Tallinn

Trükk **AS Kroonpress**

Ajakiri ilmub Keskkonnainvesteeringute
Keskuse toetusel. 6 numbrit aastas.

JUHTKIRI

Kuri kult ja kolm põrsakest

Loodusesõbra toimetusele on aasta looma lugu-
sid korjates jäänud kolmel korral silma, et
lugeja on oma metsaskäigul kohatud emist
pidanud kuldiks. Reeglina tuleb eksitus esile
lausest „Põrsaid oli terve kari, nende tagant
aga ilmus välja suur kult, kes mind ründas.”
Meil on hea meel, et ajakirjas nüüd see väike
suur asi metsamees Vahur Sepa ja
graafik Alari Paluotsa abiga sel-
geks saab: põrsaid kaitsvat või põr-
sastega koos olevat kult ei ole või-
malik kohata. Kult liigub üksinda.
Kui ta vahel satubki karjaga kokku,
siis ohu korral kult põgeneb kohe, jättes põr-
sad emiste hooleks. Põrsaid kaitseb ikka ja
ainult emis. Metssea rünnakud inimesele pole
Vahur Sepa kirjeldusel ka päris rünnakud, vaid
paar hoojooksu, mis peatuvad tegelikult vahe-
tult enne inimest – sea hoiatus, mida ta lõpuni
ei vii. Loodame, et see müüt „kult põrsastega
ründas mind” saab tänavu loodusesõprade
jaoks suurte puust ja punaseks piltide abil klaa-
ritud (vt lk 14). Metsas on ju mõnus liikuda, kui
pole enam valehirme.

Sigadest kõneleme ajakirjas veel, kutsume
lugejaid koos meiega ümarlauda, et süveneda
sigade Aafrika katku teemasse. Metssea lisa-
söötmise ja katku üpriski üllatav seostepundar,
mitte lihtne, on praeguseks asja viinud selleni,
et tänavused jahindust puudutavad keskkon-
naministeriumi käskkirjad on sündinud enne-
aegselt. Need võivad viia hoopis katku kiirema
levikuni ning sigade üldarvukuse kasvuni. Kui-
das? Sellest kõneleb zooloog Ragne Oja. Meid
kõiki huvitab ju üks: et metssiga metsas säiliks
ja katk kaoks. Sellele on väga head lahendused
olemas. Kas neid mõtteid kuulda võetakse?

HELEN ARUSOO

Kuude nimed Loodusesõbras

Jaanuar Südakuu	Mai Lehekuu	September Sügiskuu
Veebruar Radokuu	Juuni Pärnakuu	Oktoober Porikuu
Märts Urbekuu	Juuli Heinakuu	November Kooljakuu
Aprill Mahlakuu	August Põimukuu	Detsember Jõulukuu

TARMO MIKUSSAAR

- 2** Loodusfoto. Tiit Sermann
- 6** Porikuu ja kooljakuu looduses. Arne Ader
- 10** Sõnumeid meilt ja mujalt
- 14** Kuldi ja emise välimääraja. Vahur Sepp, Alari Paluots
- 16** SAKi ümarlaud: kuidas peatada katk ja päästa metssiga? Helen Arusoo
- 27** Pildi sünd. Sven Začek
- 28** Loodusesöber võtab asja käsile. Maheveini head omadused. Gunnel Koba

- 32** Haanja-Alüksne kõrgustik ühendab Eestit ja Lätit. Raivo Aunap
- 34** Seenelkäik talvises metsas. Veiko Kistanje
- 40** Hiie-nimed Eestis. Ahto Kaasik
- 41** Unistus. Guido Kangur
- 42** Loodusega sina peal. Kalakasvatataja ja Muku klubi matkaselli Merle Kääriga kõneles Juhani Püttsepp.
- 46** Reisikiri. Telgi ja autoga polaarpäeval Lapimaal. Tarmo Mikussaar

- 52** Edgar Valteri nimelise joonistusvõistluse paremik
- 56** Loodus kodus. Tuhkur, kass ja koer ühe pere liikmetena. Helen Rohtmets
- 58** Raamaturott. Toimetab Juhani Püttsepp
- 60** Köögifüüsika. Nuputa! Aare Baumer uurib vahtraseemne lennuvõimet.
- 62** Aja lugu
- 64** Vaata imet!